

ODLOČBA

sodišče je v postopku odločanja o ustavni pritožbi Daouda Saadaou
u, ki ga zastopa Peter Kos, odvetnik v Kapri, na seji 4. julija 2019

odločilo:

travnega sodišča št. I Ips 34489/2013 z dne 18. 12. 2014 in sod
Mariboru št. II Kp 34489/2013 z dne 8. 4. 2014 se razveljavita in
emu sodišču v Mariboru v novo odločanje.

OBRAZLOŽITEV

A.

ik izpodbija pravnomočno sodbo, s katero je bil na podlagi prizn
za krivega stotivne kaznivnega dejanja uboja v stanju bistveno

Ustavno sodišče: Saadaouji je priznal le umor očima na mah

Daoudoju Saadaouiju bo zaradi uboja očima, takrat 35 letnega **Boštjana Habjaniča**, zgodilo se je leta 2013 v Hermancih pri Ormožu, sodišče v Mariboru moralo ponovno soditi. Ustavni sodniki so tako odločili v sporu, ki ga je sprožil odvetnik Saadaoujija **Peter Kos**, da je sodišče narobe razumelo priznanje krivde Saadaouja in ga po hitrem postopku obsodilo za umor v stanju bistveno zmanjšane prištevnosti, zavrnilo pa je vse poznejše pritožbe, da je priznal le umor na mah. Ustavno sodišče je razveljavilo sodbi višjega in vrhovnega sodišča, ki se nista strinjala s pritožbo, da obsodba temelji na priznanju kaznivega dejanja, ki ga obtoženi ni priznal. V času umora je imel obsojeni Saadaou 24 let.

Kako se je zgodil umor?

Po poročanju medijev se je umor zgodil po konfliktu, ko je Habjanič odganjal pastorka od hiše in mu grozil tudi z nasiljem, vpitje se je sprevrglo v nasilje in pastorek je s škarjami očima večkrat zabodel v prsi. Njegova mati, takrat 44 letna, **Ireno Saadaoui** je na pomoč poklicala reševalce, ki so lahko le še ugotovili smrt.

Saadaoui je bil obsojen na sedem let zapora in obvezno psihiatrično zdravljenje, ustavno sodišče pa zdaj zahteva ponovno presojanje pritožbe obsojenega.

S spremembo ureditve pred osmimi leti je parlament omogočil, da lahko sodišča hitro obsodijo tiste, ki priznajo krivdo: izvede se skrajšani postopek, to je izrek kazenske sankcije brez oprave glavne obravnave. Zoper obdolženca, ki krivdo prizna, se tako postopek ne vodi več v celoti. Ustavno sodišče pa opozarja, da obtoženčevo priznanje krivde ne pomeni, da je sodišče nanj vezano, temveč zakon zavezuje predsednika senata, da mora presoditi, ali se priznanje krivde sme sprejeti in tudi za izdajo sodbe na podlagi priznanja krivde je potrebno prepričanje sodnika, da bo sodba izražala resnični historični dogodek in da je obtoženec kriv.

Sodišče je Saadaoui, ki je bil v preteklosti že na psihiatričnem zdravljenju, obsodilo uboja po 115. členu kazenskega zakonika, za kar zakon predpisuje kazen od pet do 15 let, njegov zagovornik pa se je pritožil, da je obsojeni priznal le dejanje umora na mah po 117. členu, ko nekdo umoru drugega, ker ga je brez njegove krivde z napadom ali hudimi žalitvami močno razdražil. Pogoji za pravno opredelitev kaznivega dejanja uboja na mah je storilčeva močna razdraženost, oziroma, tako imenovano afektno stanje (npr. bes, razjarjenost, strah, sram, žalost). V teh primerih ne gre za običajno čustvenost storilca, temveč za izjemno stanje razdraženosti, ko močno popusti storilčevo nadzorovanje lastnega ravnanja. Razdraženost mora biti tako močna, da povzroči posebno duševno stanje, v katerem storilec brez kakršnekoli razsodnosti in v trenutku izzvanosti izvrši dejanje. Ne gre pa za uboj na mah, če je obtoženi zapadel v stanje močne razdraženosti zaradi svoje velike preobčutljivosti ali neznatnega povoda.

Kaj je priznal obsojeni?

Saadaou je v celoti priznal, da je ubil očima in to tudi obžaloval. Povedal je, da bi naj bilo na začetku, ko sta njegova mama, on in očim začeli živeti skupaj, bilo vse v redu, nato pa naj bi očim do njega postal agresiven in naj bi mu pričel groziti, napadal naj bi tudi mamo, pritožnika naj bi večkrat pretepel.

V času storitve kaznivega dejanja naj bi ga očim napadel, pred tem pa naj Saadaou še ne bi vzel zdravil, spomnil naj bi se samo enega vboda. Ponovno sodno preverjanje je ustavno sodišče zahtevalo zaradi varstva domneve nedolžnosti.

Kot so zapisali:

“Za zagotovitev varstva domneve nedolžnosti, ki jo zapoveduje 27. člen Ustave, mora biti presoja priznanja krivde, ki jo opravi sodnik prve stopnje, vestna in poglobljena. To v praksi pomeni, da mora sodnik preveriti jasnost in popolnost priznanja tudi tako, da obdolženca izpraša o temeljnih dejstvih in o poteku kaznivega dejanja, ki se mu očita. Obveznost sodnika je, da preveri obseg priznanja in nedvoumnost tega, da se priznanje nanaša prav na kaznivo dejanje, opisano v obtožnem aktu. To je še posebej pomembno, če obdolženi navaja tudi okoliščine, iz katerih bi sodnik lahko sklepal, da je bilo kaznivo dejanje storjeno drugače, kot je opisano v obtožnici, oziroma da obdolženi priznava drugo kaznivo dejanje, kot izhaja iz obtožnice. Enako velja, kadar že iz obtožnice izhaja, da bi lahko žrtev tudi sama prispevala k storitvi kaznivega dejanja. Presoja vsebine priznanja mora biti še toliko bolj skrbna, kadar se sodniku,

tako kot v tem primeru, porajajo pomisleki o obdolženčevi sposobnosti presoje okoliščin ter zmožnosti nadzora svojega ravnanja. Dolžnosti sodišča prve stopnje, da preveri, ali je obdolženec razumel naravo in posledice danega priznanja, ali je bilo priznanje prostovoljno, pa tudi ali je priznanje jasno in določno ter podprto z drugimi dokazi v spisu, imajo zato ustavnopravni pomen. Stališči Višjega in Vrhovnega sodišča, po katerih je v okviru priznanja krivde upošteven zgolj opis dejanja, razviden iz izreka prvostopenjske sodbe, nista združljivi z domnevo nedolžnosti. Stališči zanikata ključen pomen sodnikove vloge ob sprejemu priznanja krivde, ki zagotavlja varstvo domneve nedolžnosti in ki prav zato nalaga med drugim sodniku vestno presojo, ali je priznanje jasno in popolno ter podprto z drugimi dokazi v spisu. Ker Višje sodišče ni preverilo, ali in kako je sodišče prve stopnje preizkusilo pritožnikovo priznanje krivde v smislu njegove jasnosti, popolnosti oziroma podprtosti z dokazi, te pomanjkljivosti pa ni odpravilo niti Vrhovno sodišče, je bila pritožniku kršena domneva nedolžnosti iz 27. člena Ustave.”